

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-40>

УДК 811.111:81'42

Тронь А.А., Бедзюк Д.В.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ «ТРИВОГА» У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Анотація. Статтю присвячено аналізу мовознавчих підходів до тлумачення поняття «концепт», як одного із ключових елементів базового мовознавчого терміну. Узагальнено основні підходи до розуміння терміну «концепт» та проаналізовано його головні типології. У статті розкриваються мовні особливості втілення концепту «тривога». Висвітлено психологічні особливості стану, що мають відношення до художнього втілення, та виявлено мовні засоби його репрезентації. У статті досліджено образне наповнення концепту «anxiety» та встановлено особливості лексичного представлення поняття тривоги в сучасній англійській мові. Також розглянуто вираження концепту на прикладі роману С. Маєр «Сага Сутінки». Дана стаття створює основу для подальших наукових досліджень у зазначеному напрямку.

Ключові слова: концепт, концептосфера, мовознавчий підхід, лінгвокультурологія, когнітивна лінгвістика, сучасна англійська література.

Tron Andrii, Bedziuk Diana

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

ACTUALIZATION OF THE CONCEPT OF «ANXIETY» IN MODERN ENGLISH

Summary. The article is devoted to the analysis of linguistic approaches to the interpretation of the concept «concept» as one of the key elements of the basic linguistic term. The basic approaches to understanding the term «concept» are summarized and its main typologies are analyzed. The article describes the linguistic features of the concept of «anxiety». The psychological peculiarities of the condition related to the artistic embodiment are highlighted and the linguistic means of its representation are revealed. The article explores the figurative content of the concept of «anxiety» and sets out the features of lexical representation of the concept of anxiety in modern English. The content of the phenomenon of emotional state in the hierarchy of other emotional phenomena and processes is clarified and the basic forms of its manifestation are characterized. The following methods and techniques of analysis were used in the work as: analysis of lexical definitions for identification of means of emotional state of anxiety; component analysis to determine and describe the semantic structure of the lexical units under study; linguistic modeling method used to construct a frame structure, a verbalized concept; a method for identifying indicators of the emotional nature of artistic text to establish textual alarms; the methodology of conceptual analysis in terms of conceptual metaphor and metonymy for revealing cognitive mechanisms of character anxiety; a method of narrative analysis in order to identify the features of the unfolding of the anxious status of a character, reproduced in the semantics of artistic narrative; a method of analyzing contextual interpretation to determine ways to reflect the state of anxiety and discover the mechanisms for its implementation. Elements of quantitative analysis have been involved in determining the frequency of use of text tools that reflect the state of anxiety of a character's work. Generalized data on verbalization of the concept of «anxiety» in modern English. The material of the study was the work of S. Mayer «Saga. Twilight» (2000 pages total). This article forms the basis for further scientific research in this area.

Keywords: concept, conceptual sphere, linguistic approach, linguoculturology, cognitive linguistics, modern English literature.

Постановка проблеми. В основі вивчення певної парадигми, яка визначає науковий напрям досліджень. Зміна наукової парадигми сучасної лінгвістики на антропоцентризм призвела до появи досліджень, які реалізуються на стику з іншими дисциплінами.

Концепти, які відіграють ключову роль у житті як окремого індивіда, так і суспільства у цілому, заслуговують на особливу увагу. Одним із них є концепт «ТРИВОГА», який значно впливає на формування образу світу представників сучасного англійського лінгвокультурного соціуму.

Основна роль, яку відіграють поняття в мисленні, – це категоризація, «важливий спосіб оптимізації інформації, яку отримує людина». Активно вивчається проблема вивчення структури та змісту концепції за допомогою лінгвістичного

представлення специфіки конкретної мовної групи концепції поняття до теперішнього часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Наукових досліджень дефініцій концепту є значна кількість. Розгляду концепту присвячені наукові дослідження та праці провідних зарубіжних і вітчизняних дослідників: О.В. Александрової, Н.Ф. Алефіренко, Ю.Д. Апресяна, М.М. Болдирева, А. Вежбицької, О.Д. Вишнякової, В.З. Дем'янка, А.А. Залевської, В.І. Карасика, Н.А. Красавського, Е.С. Кубрякової, З.Д. Попової, О.Н. Прохорової, Ю.С. Степанова, І.А. Стерніна, В.Н. Телія, В.І. Шаховського, Л.О. Чернейко, Дж. Лакофф, Р. Лангакера і ін.

Мета статті полягає у розкритті мовних особливостей втілення концепту «тривога», на прикладі сучасної англійської мови.

В статті вперше на основі матеріалу англійської мовної художньої прози було встановлено

з урахуванням лінгвосоціотичних, лінгвокогнітивних і нарративних перспектив особливостей текстового відображення поняття «тривоги».

Виклад основного матеріалу. Мова є головною формою, в якій відображені наші уявлення про світ, це також найважливіший інструмент, за допомогою якого людина отримує і узагальнює свої знання, фіксує їх і спілкується з суспільством. Людина як суб'єкт пізнання є носієм певної системи пізнання, ідеями міркування для об'єктивної реальності. Ця система має різні назви – картину світу, концептуальну картину світу, модель світу, образ світу – і розглядається в різних аспектах.

Термін «картина світу» можна віднести до фундаментальних, які відображають специфіку людини, її існування в світі, взаємодії зі світом, найважливіших умов її існування у світі. У свідомості людей, що належать до тієї чи іншої національної команди, вона складається і передається з покоління в покоління своїм зображенням світу, навколишньої об'єктивної реальності. Образ світу, на думку багатьох лінгвістів, є оригінальним глобальним образом світу, який представляє основні властивості світу в сенсі його носіїв, є основою людського світогляду і є результатом всього його духовного світогляду, діяльності. «Картина світу – суб'єктивний образ об'єктивної реальності, створений людиною не є дзеркальним відображенням світу, а завжди певним його тлумаченням» [4, с. 37].

Концепцію «концептуальної картини світу» вивчають різні науки, кожна з яких розглядає сутність цього явища в межах своїх проблем і категорій. В мовознавстві вона отримала назву картини світу [10, с. 216]. Лінгвістика встановлює зв'язок між світовою картиною і мовою і вивчає способи фіксації змістовного мислення за допомогою мови. Мова є не лише частиною картини світу, як однієї з семіотичних систем, представлених у свідомості, але і формується на ній мовна картина світу.

Сучасні уявлення про лінгвістичну картину світу в презентації Ю.Д. Апресян виглядає так. Кожна мова відображає певний спосіб сприйняття та осмислення світу. Відбиті у ній цінності створюють цілісну систему поглядів, своєрідну колективну філософію, яка стає обов'язковою для всіх носіїв мови. У певній мові спосіб концептуалізації дійсності частково універсальний, частково національно специфічний, тому носії різних мов можуть бачити світ по-різному, через призму своїх мов. З іншого боку, мовна картина «наївна» в тому сенсі, що в багатьох випадках вона відрізняється від «наукової» картини [19, с. 43].

Отже, ідея лінгвістичного світогляду включає дві споріднені, але відмінні ідеї: 1) картину світу, що пропонує іншу мову, ніж «наукова» (посилатися на це явище, термін «наївний погляд на світ») і 2) кожна мова «малює» свою картину, яка відображає реальність не стільки, скільки вона робить на інших мовах.

На початку століття вчений С.О. Асколков-Алексеев відзначив, що концепція в свідомості виконує певну заміну функції: «...поняття є ментальна сутність, яка замінює духовним процесом багато предметів того ж роду... Однак не слід вважати, що концепція завжди виступає як заміна

реальних об'єктів, а може бути заміною деяких аспектів суб'єкта або реальної дії... Нарешті, він може замінити будь-який вид, принаймні, дуже точним, але суто психічні функції» [2, с. 56].

Нааявність у структурі концепту трьох складових – поняттєвої, ціннісної та образної – зумовлює його зв'язок, по-перше, з мовою, яка його об'єктивує, по-друге, з культурою як національною системою цінностей та ідей, обумовленою історією народу і його духовно-психічним складом, і, по-третє, зі свідомістю людини і її діяльністю. Унаслідок цього концепт характеризується змістовою та структурною багатомірністю.

Саме ж, поняття «концепт» тлумачать як різномірне явище, як одночасно є частиною логічного та інтуїтивного, індивідуального й соціального, свідомого й несвідомого способу сприйняття, розуміння та тлумачення дійсності, а також як «сукупність закріплених ознак для опису фрагменту світу», як абстрактне наукове поняття.

Тому у сучасній лінгвістиці поширеними є два основних підходи до вивчення концептів – когнітивний і лінгвокультурологічний.

Лінгвокультурний підхід до розуміння концепту полягає в тому, що концепт визнається базовою одиницею культури. Концепти – культурноментально-мовні одиниці, які, на відміну від понять, мисляться і переживаються. Концепти включають в себе понятійний, ціннісний і образний компоненти. У структуру концепту, крім поняття, входить все те, що робить його фактом культури: етимологія, історія, сучасні асоціації, оцінки і т.д.

У лінгвістиці також зазначається застосування семантичного (компонентного) підходу [1, с. 95; 9, с. 191], та концептуальний підхід. Вони відрізняються тим, що семантичний підхід зосереджено на виявленні складників значення, тобто змісту семантики мовних одиниць, а концептуальний – встановлює зв'язки між цими елементами і спрямований на аналіз змісту концепту.

Семантично-когнітивний підхід зосереджує увагу на визначенні лексичної й граматичної семантики мовних одиниць, які розглядають як засіб проникнення у зміст концептів.

Лінгвокультурологічний підхід вирізняється тим, що визначає номінації концептів як важливі елементи національної культури, тісно пов'язані з її особливостями.

Більш повна концепція тривоги виникає з досліджуваних текстових текстів, за допомогою яких цей емоційний стан розглядається через три підходи: лінгвістичний, семантичний, пізнавальний і нарративний, оскільки страх персонажа може бути наданий в тексті (номінація) (міміка, жести) і відображаються (словесні образи, описи). Лінгвосоціотичний підхід (С.В. Гладіо) передбачає участь у аналізі символічного матеріалу індексу тріади – символу – символу. Текстові сигнали емоційного стану тривоги відтворюють цей стан, вказуючи на фізіологічні зміни, рухові навички або поведінкові реакції характеру, вербальні образи як спосіб розуміння цього стану оповідачем або самі символи і розширені описи проявів цього стану. Семантико-когнітивний підхід спрямований на виявлення прихованих характеристик емоційного стану тривоги, які формують її цілісне зображення [28], породжене

свідомістю оповідача або характеру. Наративний підхід дозволяє розкрити специфіку наративного розгортання тривожності в сукупності його передрефлексивних, рефлексивних і реактивних етапів, в межах яких емоційні переживання характеру та їх зовнішні прояви проявляються через наративні перспективи, що стосуються нульової, внутрішньої та зовнішньої фокалізації.

Існує безліч класифікацій концептів, різні їх типології в залежності від основного принципу, покладеного в основу диференціації концептів:

1) за принципом організації: найпростіші (представлені одним словом) і складні (представлені в словосполученнях і реченнях) [21];

2) за структурою: рамкові концепти (є основною актуальною ознакою – головний зміст концепту) і концепти з щільним ядром (культурно-значущі в усьому складі ознак) [11, с. 19];

3) за ознакою стандартизованого: індивідуальні, групові, загальнонаціональні концепти [3];

4) за змістом: уявлення, схеми, гіпероніми, фрейми, скрипти, сценарії, гештальт, інсайти, калейдоскопічні концепти [3];

5) за змістовними рівнями: однорівневий концепт (один базовий шар), багаторівневий концепт (кілька когнітивних шарів), сегментний концепт (базовий шар, оточений кількома сегментами) [24, с. 56];

6) за типом дискурсу: пізнавальні концепти і художні концепти [2, с. 269].

Деякі емоційні концепти, зокрема концепт «Anxiety», можуть розумітися як фрейми (концепти-фрейми). «Емотивний фрейм, мислимий в цілісності його складових частин, багатокомпонентний концепт емоції, – об'ємне структуроване уявлення, деяка сукупність стандартних знань про емоції і її прояви».

Універсальні компоненти емотивного фрейма (верхні слоти) – «суб'єкт» і «емоція, яку відчувають суб'єктом» – передають стереотипне уявлення про емотивної ситуації, в той час як термінальні вузли (нижні слоти) доповнюють наявні знання про способи репрезентації емоцій і визначаються складовими емоційного сценарію (наприклад, причина емоції – власне емоція – реакція) і їх втіленням у висловленні.

В ході дефініційного аналізу лексеми anxiety серед емосем, концентруючи родові ознаки, були виділені семи «emotion», «feeling», «state». До сем, які реалізують видовий ознакою, відносяться Семне конкретизатори «anxiety», «worry», «trouble», «nervousness», «care». Також, в рамках дослідження фразеологізмів, ми виділили семи признакового характеру на основі видів емоцій «anxious», «worried», «troubled», «nervous», і оціночні семи, що характеризують знакову спрямованість емоції «bad», «negative», «unpleasant».

В рамках мовної картини світу англомовної спільноти фрагмент, що представляє емоційне поняття (далі – «ЕК»), тривожність, будуватиметься на основі польового принципу організації одиниць різних лексико-граматичних класів, що формують цілісний, ієрархічно структурований номінативний простір. Номінації емоцій страху об'єднуються на основі загального для них інваріантного значення, що актуалізується в сучасній англійській мові через лексему fear як найбільш узагальненого позначення тривога.

Семасіологічний аналіз одиниці fear спрямовано на виявлення специфіки змісту ЕК «тривога». Аналіз її словникових дефініцій дозволить виділити такі дефініції як неприємна, болюча емоція або почуття, яке викликає близькістю або можливістю неминучої небезпеки для особи або людей, важливих для неї, що супроводжується бажанням unikнути або ухилитися від неї. Видові семи слугують для конкретизації значення лексеми. Серед видових компонентів виділяються: сема характер емоції (painful), яка взаємодіє з семою негативна оцінка (unpleasant – неприємна), небезпека, загроза (hazard небезпека, загроза), симптом емоції to avoid (or request to escape it – бажання unikнути чи ухилитися від загрози), характер небезпеки, загрози (close to the impending danger – неминуча: реальна, близька possibility of impending danger – можлива, неминуча), об'єкт загрози (even someone who is important – Індивід та близькі йому люди).

Структура номінативного простору «тривога» включає ядро, представлене лексемою «afraid» перехідна за характером. Перехідна зона знаходиться між центром та периферією. Зазначена зона представлена другорядними засобами вираження категорії «тривога». Іменні лексеми anxiety, fear, fright, fear, terror представляють тривога через базовий концепт, наприклад, terror – a huge anxiety (дуже сильна тривога), anxiety – feelings of fear, anxiety or worry about the future of Evil (почуття тривоги чи занепокоєння, що викликано майбутньою бідною), caused a strong sense of fear, anxiety and discouragement by something unpleasant or unexpected (сильне почуття тривоги, занепокоєння та збентеження, що викликано чимось неприємним чи несподіваним) – haste. До ближньої периферії входять одиниці, які відрізняються за значенням від семантики ядра та перехідної зони; Flutter – a state of nervous excitement (почуття нервового збудження). Дальня периферійна зона складається з одиниць, які втрачаючи ряд основних сем, залишають лише одну з них у якості родової та набувають при цьому інших ознак. До дальньої периферії відноситься, наприклад, jerk – a sudden strong feeling that does not last long, especially fear (раптове сильне короткочасне).

Виявлення цілісної семантичної структури символів емоцій, а, отже, і змісту відповідної ЕК, здійснюється при аналізі використання їх номінантами в різних типах фраз. Таким чином, загальноприйняті фрази щодо позначення ЕК «тривога» виникають внаслідок реалізації страхів перед номінантами здатності вступати у синтаксичні відносини з одиницями інших номінативних просторів англомовної картини світу.

Актуалізуючи в контексті, досліджувані підрозділи збагачуються новими семами, які уточнюють, деталізують їх основний зміст (Т.М. Сіром'ятнікова). Виявлені асоціативні семи відображають різні аспекти буття, в яких терміни тлумачення трактуються.

Так, під час аналізу конвенційних атрибутивних словосполучень встановлено, що тривогу приписуються такі категорії буття, як розмір: great, biggest fear, висота: high anxiety, глибина: deepest fear, deep-seated fear, сила: strong fear, циклічність: a daily fear, irrational fear, unfounded

fear: fearlessness, безцільність: anxious fear (сфера інтелектуального знання) До того ж страх може бути безсловесним: inarticulate horror, немовним: unspeakable horror; стримуючим: paralyzed with fear, нестриманим: an upsurge of anxiety (сфера знання про фізіологічний бік переживання страху).

В дискурсі дослідження, головна увага звернена на репрезентацію концепту «ТРИВОГА», котра може презентуватися через призму лексико-семантичного поля. Так, для того аби практично оцінити активність вираження вище згаданого концепту, вважаємо за доцільне зосередитися на цитатній характеристиці роману С. Маєр «Сага Сутінки».

Так, аналізуючи вище наведені приклади, вважаємо за доцільне звернути увагу на активність використання окремих синонімів на сторінках досліджуваного твору, для того аби побачити, яким чином авторка роману акцентувала увагу читача на особливості вираження концепту «ТРИВОГА» (див. рис. 1).

Звертаючи увагу на отримані дані стосовно аналізу активності використання синонімів концепту «ТРИВОГА» у романі С. Маєр «Сага Сутінки» встановлено, що у творі найактивніше використовувалася лексема worried (25%). В той самий час, спостерігалось часте використання авторкою слова panic (20%), котре також передає особливості досліджуваного концепту та дає змогу читачам проінятися тривожними настроями героїв твору. Більше того, встановлено, що авторка також надає перевагу лексемі anxious (15%), чим підкреслює її важливість та необхідність для вираження концепту «ТРИВОГА». В рівній кількості використовувалися слова upset (10%), confused (10%), doubt (10%). Дещо менше вживається лексема trembling (5%) і інші синоніми, котрі націлені на вираження досліджуваного концепту теж займають 5% від загальної кількості.

Тривога в художньому творі виступає як багатогранний і поліфункціональний феномен. З одного боку, як емоційний стан тривога пов'язана з образом персонажа в його статичній й динамічній, з іншого боку, вона може бути руйнівною силою сюжету, визначаючи як психічний стан зміст усього твору.

На відміну від тривожності як хворобливого стану, викликаного загостренням тривоги як генетично притаманної риси особистості, ситуативна тривожність має більш короткочасний характер, що виражається в специфіці її текстового втілення. Ця специфіка полягає в тому, що позначення і описи фізіологічних і психічних змін, що виникають в характері, представлені в ситуативному стані тривоги, коротко представлені в обмеженому текстовому просторі, доповнюючи один одного.

Текстові тони сповіщення. Враховуючи специфіку тривоги як емоційного явища, що включає всі аспекти життя людини (його фізіологія, психіка, рухові навички, розумова діяльність і поведінка), відповідні текстові сигнали як сукупність знакових (індексних, знакових, символічних) утворень можуть відображати стан тривоги характеру

художнього твору, вказуючи на його присутність (індекси), описуючи тривогу (ікони) і кодуючи їх у культурно значущих формах (символах).

До симптоматичних тривожних станів характеру ми називаємо текстові ознаки певних фізіологічних змін, які пов'язані з народженням і розвитком тривоги. Серед них:

1) головний біль;

2) депресія шлунка, що проявляється через нудоту;

3) аномальне серцебиття, що супроводжується відчуттям задухи;

4) зміни температури тіла поза організмом, проявляються через певні шкірні реакції і пітливість.

Зазначеній тілесній й симптоматиці відповідає набір фізіологічних (у термінології концептуальних метафор, наприклад, ТРИВОГА Є ВАНТАЖ. ВОГОНЬ. ПРИРОДНА СИЛА. МЕХАНІЗМ. ЗОВНІШНЯ СИЛА. НЕБЕЗПЕЧНЕ СВІТЛО. ХОЛОД, іметонімії, наприклад, ГОЛОВНИЙ БІЛЬ. НУДОТА. ЗМІНА СЕРЦЕБИТТЯ. ХОЛОД заміщує ТРИВОГУ. Завдяки цим концептуальним тропам стан тривоги в досліджуваних текстах постає як цілісний живий організм, який під впливом тривоги виконує або не виконує свої біологічні функції.

Звертаючи увагу на вище сказане, слід проаналізувати фізичні особливості репрезентації концепту «ТРИВОГА» у романі С. Маєр «Сага Сутінки» (див. рис. 2).

Так, проаналізувавши головні фізичні та фізіологічні зміни, котрі переживали герої роману С. Маєр «Сага Сутінки» у процесі реалізації концепту «ТРИВОГА» найчастіше спостерігалися зміни в серцебитті (55%). В той самий час, відбувалися активні зміни у міміці та жестах героїв твору (25%). Більше того, у рівній кількості простежувалися зміни в температурі тіла (10%) та прояви нудоти (10%) під час реалізації концепту «ТРИВОГА» у романі.

Під акціональними індексами розуміємо текстові елементи, що вказують на зовнішні вияви стану тривоги – специфічні жести, міміку, поведінкові інші реакції.

В аналізованих художніх текстах зовнішні вияви тривоги асоціюються з рухами всім тілом, які підкреслюють знервованість персонажа. При цьому акцентуються: тремтіння тіла, його заціпеніння. Емоційний стан тривоги виявляється також через мимовільні рухи окремих частин обличчя: часте моргання очима «felt blink», зміни в погляді: «anxious eyes to a window on the first floor»,

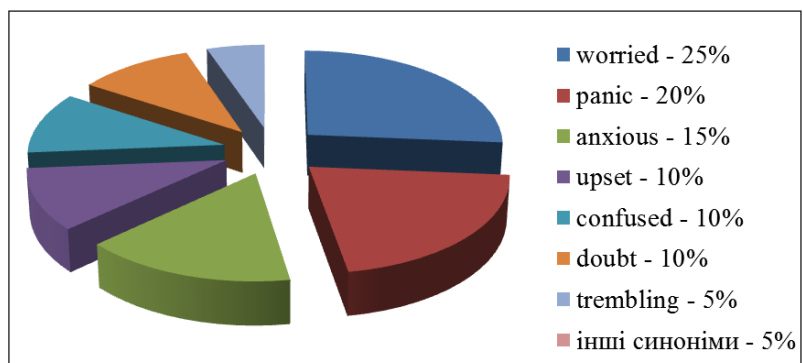

Рис. 1. Аналіз активності використання синонімів концепту «ТРИВОГА» у романі С. Маєр «Сага Сутінки»

тремтіння або покусання губ:» Her mouth trembled», «She stood there and bit her lips».

Неконтрольовані рухи тіла і його частин та відповідна міміка не лише виявляють, а й функціонально заміщують тривогу, що уможливило її метонімічну концептуалізацію – НЕКОНТРОЛЬОВАНИ РУХИ замість ТРИВОГИ [27, с. 38].

Під знаковими сигналами тривоги ми розуміємо текстові образи, які виникають в результаті передачі властивостей певних об'єктів, предметів і явищ до образу емоційного стану тривоги через його психічні та психологічні висновки та пов'язані з ними фізіологічні та рухові реакції. Такі сигнали пов'язані з образами, картинками, що виникають у свідомості характеру, а також словесними образами, що дає поштовх до метафоричного розуміння цього стану.

Метафоричне осмислення емоційного стану тривоги в досліджуваних художніх текстах вписується в ієрархію метафор Великого Ланцюга Буття (G. Lakoff, M. Turner), де тривога постає в сукупності таких способів концептуалізації: ТРИВОГА Є ЛЮДИНА (ворог, мучитель, злодій, жадливе створіння); ТРИВОГА Є ТВАРИНА; ТРИВОГА Є РОСЛИНА; ТРИВОГА Є НЕЖИВИЙ ОБ'ЄКТ (вмістище, вантаж); ТРИВОГА Є ПРИРОДНА ФІЗИЧНА РІЧ або ЯВИЩЕ (природні сили, спалах, зовнішні сили, хвороба).

Підсумовуючи, аналіз теоретичних джерел показує, що утверджені в мовознавстві підходи до тлумачення понять «концепт» дозволяють з нових позицій розглядати закономірності та особливості кореляції мови, свідомості

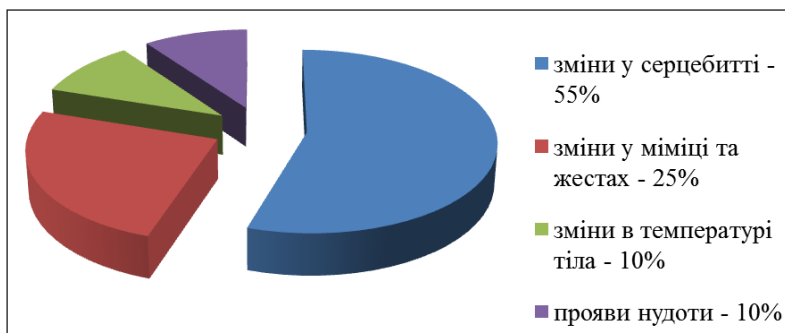

Рис. 2. Аналіз фізичних особливостей репрезентації концепту «ТРИВОГА» у романі С. Маєр «Сага Сутінки»

та культури, а, отже, відкривають і нові аспекти взаємодії когнітивного мовознавства, лінгвокультурології, психології, культурології, філософії. Також з'являється можливість розширити рамки змістовного аналізу мовних явищ, що додає значно більшу глибину і ефективність семантичним дослідженням. Таким чином, дефініції поняття «концепт» в науковій літературі вже досить багато. При всій різноманітності варіантів тлумачення «концепт» одноставно визнається одиницею ментального простору. Він структурує знання про світ і відображає національну специфіку членування світу. На прикладі сучасної англійської літератури ми прослідковуємо мовні особливості втілення самого концепту «тривога», а саме як висвітлено психологічні особливості стану, що мають відношення до художнього втілення, та виявлено мовні засоби його репрезентації. Тому, перспективним на нашу думку, є подальше дослідження поняття «концепт» у різних наукових площинах.

Список літератури:

1. Алефиренко Н.Ф. Спорные проблемы семантики. Волгоград: Перемена, 247 с.
2. Аскольдов-Алексеев С.А. Концепт и слово. Русская словесность. Москва, 1999, 468 с.
3. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1996. 269 с.
4. Болдырев Н.Н. Когнитивная семантика: курс лекций по английской филологии. Н.Н. Болдырев. Тамбов: Изд-во Тамбовск. ун-та, 2000. 123 с.
5. Попова З.Д., Стернин И.А. Некоторые проблемы выявления национальной специфики языка. Язык и национальное языкознание. Воронеж, 2002.
6. Артюнова Р.Д. Метафора. *Лингвистический энциклопедический словарь*. Москва: «Советская энциклопедия», 1999. С. 296–297.
7. Вербижская А. Языковая культура. Познание. Москва: Русские словари, 1997. С. 416.
8. Пименова М.В. Эквивалентные концепты. Філологічні трактати, 2012. Том 4, № 1. С. 93–99.
9. Серебренников Б.А., Кубрякова Е.С., Постовалова В.И., Телия В.Н., Уфимцева А.А. Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира. Москва: Наука, 1988. С. 216.
10. Степанов Ю.С. Концепты. Тонкая пленка цивилизации. Москва: Языки славянских культур, 2007. 248 с.
11. Стернин И.А. Методика исследования структуры концепта. Воронеж: ВГУ, 2001. С. 58–65.
12. Апресян Ю.Д. Эмоциональная система. Образ человека по данным языка: попытка системного описания. *Вопросы языкознания*. 1995. № 1. С. 37–65.
13. Бабушкин А.П. Общезыковые концепты и концепты языковой личности. *Вестник ВГУ. Сер. 1. Гуманитарные науки*. 1997. № 2. Воронеж, 1997. С. 114–118.
14. Воркачев С.Г. Концепт как «зонтиковый термин». *Язык, сознание, коммуникация*. 2003. Вып. 24. С. 5–12.
15. Голобородько К.Ю. Когнитивна лінгвістика: гносеологія вивчення ідеостилію. *Вісник Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки*. 2003. № 3(59). Березень. С. 6–12.
16. Жаботинская С.А. Концептуальный анализ: типы фреймов. *Вісник Черкаського університету. Серія Філологічні науки*. Черкаси, 1999. Вип. II. С. 12–25.
17. Кубрякова Е.С. К определению понятия имиджа. *Вопросы когнитивной лингвистики*. 2008. № 1. С. 5–12.
18. Ляпин С.Х. Концептология: к становлению подхода. *Концепты*. Вып. 1. Архангельск, 1997.
19. Маслова В.А. Когнитивная лингвистика: учебное пособие. Минск: Тетра Систем, 2004. 256 с.
20. Никитин М.В. Основания когнитивной семантики: [учебное пособие для высш. учеб. заведений]. Санкт-Петербург: Изд-во РГПУ, 2003. 277 с.
21. Попова З.Д., Стернин И.А. Очерки по когнитивной лингвистике. Воронеж: Истоки, 2001. 191 с.

22. Савчук І.І. Фреймова модель комунікативної ситуації суперництва. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Житомир, 2004. Вип. 17. С. 227–230.
23. Тарасова Е.В. Когнитивные основания системной организации речи. *Вісник Харківського державного університету ім. В.Н. Каразіна*. 1999. № 6. С. 174–183.
24. Филимонова О.Е. Язык эмоций в английском тексте (когнитивный и коммуникативный аспекты). Санкт-Петербург : Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2001. 259 с.
25. Meyer S. The Host (Hardcover), Little, Brown and Company . Stephernie Meyer; 1 edition, 2008. May 6. 614 p.
26. The American Heritage Dictionary. Third edition. Ver. 3.6a, 1994. Houghton: Mifflin Company.
27. Болдырев Н.Н. Концептуальное пространство когнитивной лингвистики. URL: <http://www.philol.msu.ru> (дата звернення: 15.10.2019).
28. Lakoff G. Metaphors we live by. London. the University of Chicago, 1980. URL: <http://shu.bg.tadmin.upload.storage.161.pdf> (дата звернення: 15.09.2019).
29. Cambridge Advanced Learner's Dictionary, 2003. URL: <http://dictionary.cambridge.org> (дата звернення: 10.08.2019).
30. Longman Dictionary of Contemporary English, 1995. URL: <http://www.ldoceonline.com> (дата звернення: 10.10.2019).
31. Meyer S. Twilight. Series. Little, Brown and Company. 2009. 1750 p.
32. Кукушка В.В. Об'єктивація концепту ЗНАМЕНИТИСЬ у сучасному англомовному газетному дискурсі : дис. канд. філол. наук : 10.02.20. Харків, 2009. 221 с.
33. Пирогов В.Л. Структура і семантика паремійних одиниць японської, англійської, української та російської мов: типологічний та лінгвокультурологічний аспекти. Автореф. Київ : Київський національний лінгвістичний університет, 2003. 22 с.

References:

1. Vorkachev, S.G. (2003). *Kontsept kak «zontikovyy termin»*. *Yazyk, soznanie, kommunikatsiya* [Concept as an «umbrella term.» Language, consciousness, communication]. Vol. 24. Moscow, pp. 5–12.
2. Goloborod'ko, K.Yu. (2003). Kognityvna lingvistyka: gnoseologiya vyvchennia ideostiliu [Cognitive linguistics: the epistemology of the study of ideology] *Newsletter of the Lugansk National Pedagogical University of the Name of Taras Shevchenko. Philology of science*, no 3(59). March, pp. 6–12.
3. Zhabotinskaya, S.A. (1999). Kontseptual'nyy analiz: tipy freymov [Conceptual analysis: frame types]. *Visnik Cherkas'kogo universitetu. Seriya Filologichni nauki*. Vol. II, pp. 12–25.
4. Lyapin, S.Kh. (1997). *Kontseptologiya: k stanovleniyu podkhoda. Kontsepty* [Conceptology: towards the formation of an approach. Concepts]. Vol. 1. Arkhangel'sk.
5. Pimenova, M.V. (2012). Ekvivalentnye kontsepty [Equivalent concepts] *Filologichni traktati*. Vol 4, No. 1, pp. 93–99.
6. Savchuk, I.I. (2004). Freimova model komunikatyvnoyi sytuatsii supernytstva [Frame model of the communicative situation of competition]. *Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko National University*. Vol. 17, pp. 227–230.
7. Alefirenko, N.F. (1997). *Spornye problemy semantiki* [Controversial semantics]. Volgograd: Peremena, 247 p.
8. Askol'dov-Alekseev, S.A. (1999). *Kontsept i slovo. Russkaya slovesnost'* [Concept and word. Russian literature]. Moscow, 468 p.
9. Babushkin, A.P. (1996). *Tipy kontseptov v leksiko-frazeologicheskoy semantike yazyka* [Types of concepts in the lexical and phraseological semantics of the language]. Voronezh: Voronezh univversityty, 269 p.
10. Boldyrev, N.N. (2000). *Kognitivnaya semantika: kurs lektsiy po angliyskoy filologii* [Cognitive Semantics: Lecture Course in English Philology]. Tambov: Tambovsk university, 123 p.
11. Verbizhskaya, A. (1997). *Yazykovaya kul'tura. Poznanie* [Language culture. Cognition]. Moscow: Russkie slovaripp, 416 p.
12. Maslova, V.A. (2004). *Kognitivnaya lingvistika: uchebnoe posobie* [Cognitive Linguistics: A Training Manual]. Minsk: Tetra Sistem, 256 p.
13. Nikitin, M.V. (2003). *Osnovaniya kognitivnoy semantiki: [uchebnoe posobie dlya vyssh. ucheb. zavedeniy]* [Textbook for higher education. Educational institutions]. Sankt-Petersburg: RGPU, 277 p.
14. Popova, Z.D., & Sternin, I.A. (2001). *Ocherki po kognitivnoy lingvistike* [Essays on cognitive linguistics]. Voronezh: Istoki, 191 p.
15. Popova, Z.D., & Sternin, I.A. (2002). *Nekotorye problemy vyyavleniya natsional'noy spetsifiki yazyka. Yazyk i natsional'noe yazykoznanie* [Some problems of revealing national language specifics. Language and National Linguistics]. Voronezh.
16. Serebrennikov, B.A., Kubryakova, E.S., Postovalova, V.I., Teliya, V.N., & Ufimtseva, A.A. (1988). *Rol' chelovecheskogo faktora v yazyke: Yazyk i kartina mira* [The Role of the Human Factor in Language: Language and Worldview]. Moscow: Nauka, p. 216.
17. Stepanov, Yu.S. (2007). *Kontsepty. Tonkaya plenka tsivilizatsii* [Concepts. Thin film of civilization]. Moscow: Yazyki slavyanskikh kul'turn 248 p.
18. Filimonova, O.E. (2001). *Yazyk emotsiy v angliyskom tekste (kognitivnyy i kommunikativnyy aspekty)* [The language of emotions in the English text (cognitive and communicative aspects)]. Sankt-Petersburg: RGPU im. A.I. Gertsena, 259 p.
19. Meyer, S. (2008). The Host (Hardcover), Little, Brown and Company. First edition, May 6. 614 p.
20. The American Heritage Dictionary. Third edition (1994). Ver. 3.6a. Houghton: Mifflin Company.
21. Apresyan, Yu.D. (1995). Emotsional'naya sistema. Obraz cheloveka po dannym yazyka: popytka sistemnogo opisaniya [The emotional system. The image of a person according to the language: an attempt to describe the system]. *Voprosy yazykoznaniiya*, no 1, pp. 37–65.
22. Artyunova, R.D. (1999) *Metafora. Lingvisticheskiy entsiklopedicheskiy slovar'* [Metaphor. Linguistic Encyclopedic Dictionary]. Moscow: «Sovetskaya entsiklopediya», pp. 296–297.
23. Babushkin, A.P. (1997). Obshcheyazykovye kontsepty i kontsepty yazykovoy lichnosti [General language and linguistic identity concepts]. *Vestnik VGU, vol. 1. Gumanitarnye nauki*. No 2. Voronezh, pp. 114–118.
24. Kubryakova, E.S. (2008). K opredeleniyu ponyatiya imidzha [To the definition of the concept of image]. *Voprosy kognitivnoy lingvistiki*, no 1, pp. 5–12.

25. Sternin, I.A. (2001). *Metodika issledovaniya struktury kontsepta* [Methodology for researching the structure of the concept]. Voronezh: VGU, pp. 58–65.
26. Tarasova, E.V. (1999). Kognitivnye osnovaniya sistemnoy organizatsii rechi [Cognitive foundations of systemic organization of speech]. *Newsletter of the Kharkov National University im. V.N. Karazina*, no 6, pp. 174–183.
27. Boldyrev, N.N. The conceptual space of cognitive linguistics. Available at: <http://www.philol.msu.ru> (accessed 15 October 2019).
28. Lakoff, G. (1980). *Metaphors we live by* London. The University of Chicago. Available at: <http://shu.bg.tadmin.upload.storage.161.pdf> (accessed 15 September 2019).
29. Cambridge Advanced Learner's Dictionary (2003). Available at: <http://dictionary.cambridge.org>. (10 August 2019).
30. Longman Dictionary of Contemporary English (1995). Available at: <http://www.ldoceonline.com> (accessed 10 October 2019).
31. Meyer, S. (2009). Twilight Series. Little, Brown and Company. 1750 pp. (accessed 2 October 2019).
32. Kukushka, V.V. (2009). *Ob'yektivatsiya kontseptu ZNAMENYTIS' u suchasnomu anhlomovnomu hazetnomu dyskursi* [The objectification of the concept of CELEBRITY in contemporary English-language newspaper discourse]. PhD Thesis : 10.02.20. Kharkiv, 221 p.
33. Pyrohov, V.L. (2003). *Struktura i semantyka paremiynykh odynyts' yapons'koyi, anhliys'koyi, ukrayins'koyi ta rosiys'koyi mov: typolohichnyy ta linhvokul'turolohichnyy aspekty* [Structure and semantics of Japanese, English, Ukrainian, and Russian languages: typological and linguocultural aspects]. PhD Thesis. Kyiv National Linguistic University, 22 p.